

Macedonian A: literature – Higher level – Paper 1
Macédonien A : littérature – Niveau supérieur – Épreuve 1
Macedonio A: literatura – Nivel superior – Prueba 1

Wednesday 4 May 2016 (afternoon)

Mercredi 4 mai 2016 (après-midi)

Miércoles 4 de mayo de 2016 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Направете литературна анализа на само **еден** од извадоците:

1.

Три Тетки

Така ги знаев: тета Наца, тета Менка, тета Дитка.

Сите три – благословени вдовици. Слаби како виљушки, бели како брашно: нивните ретуширани грчки профили од врамените фотографии се вратија во негативот.

- Најстарата, тета Наца, во својата деведесетта, од прстите глисти ги изникнуваше
- 5 Шопеновите полонези на раштиманото метално пијано. Средната, тета Менка, ми нудеше, на излупен послужавник, свеж вишнов сок и топли ванилички, посеани со цимет: „Не бој се, синко“, и по секој залак, заплашено потсетуваше: „Добро ли е?“... Кога ќе затоплеше, најмладата, тета Дитка, го изнесуваше телевизорот на западниот балкон, ќе го наместеше во насока на зајдисонцето и наметнувајќи се со ќебе, се впиваше во волшебниот екран.
- 10 Велеше: „Телевизијата е уште едно мајсторство на итриот собирач Запад. На Исток почнува си – Сонцето, Господ, Писмото, Градот. Но, жештината е пресилна. Се изразува во пожар, во колеж, во гниеж. На Запад, работите се прифаќаат откако ќе го истрошат беснилакот. Потоа се прецизираат и употребуваат“. Пред телевизорот на тета Дитка бев сведок како Југославија станува полуфиналист во Чиле, како го убиваат Џон Фицџералд
- 15 Кенеди, како Иво Андриќ добива Нобелова награда. Сознајната ТВ имаше во тета Дитка најубедлив проповедник. „Постои и радио, синко, и весник“ – ќе пропелтечеше тета Менка и веднаш ќе се свиеше пред мојот зачуден поглед: „Сакаш ли, злато мое, слатко од лубеници?“.

- 20 Си играл со дрвени, шарени коцки по мекиот, персиски тепих во големата дневна соба. Врз издолжените прозорци – залепена млечна Месечина. Трите тетки на три бидермаер фотелји – пијат чај. Колку и да се разликуваа физички, тие беа варијанти од едно исто тело.

- 25 Тој дрзок дарител си ги распоредил органите и особините, втиснувајќи се надмоќно во секоја од нив: на тета Наца срцето и подвижноста, на тета Менка цревата и помирливоста, на тета Дитка нервите и досетливоста.

Александар Прокопиев, *Блесок* “Број 1” (1998)

2.

СЛОБОДА

1.

дедо ми со тараби си го омеѓи дворот
и така доби парче земја,
ама го загуби светот.
а потоа почна и тоа свое парче земја
5 да го преградува и
да им дава имиња на бавчите.
а јас бев дете и најмногу ги сакав
вратничките што ги спојуваа.

2.

забодуваме колци-меѓници,
10 цртаме карти со некакви граници
и ставаме таму луѓе
што ни буричкаат по торбите
и нè прашуваат каде патуваме
како да им е тоа стварно важно.
15 *gdje se putuje, gojko?*
ме прашува меѓничарот во пет часот
наутро, а јас, уште неразбуден, му велам: дома.
а си мислам:
по земјава
20 или угоре-удолу? во просторот
или во времето? сега
или секогаш и во вјеки вјеков?

3.

векови сме далеку од слободата.
затоа што сè уште од туѓите синџири
25 се ослободуваме. и не го чувствуваме
во утробата клучот од ќелијата
во која сме заробени.

забораваме дека кафето што го пиеме
за да се разбудиме е содржано во
30 талогот на дното од шолјата.

секој ден за неа зборуваме. дури и
да запееме се дрзнуваме. само,
тоа го правиме болни. со страв
полни, наместо со љубов.

Ѓоко Здравески, *Блесок* “Број 98” (2014)
